

DOI: <https://doi.org/10.15276/ict.02.2025.57>

УДК 81-13:811

Цифрові технології у навчанні польської мови як іноземної

Козаченко Олексій Миколайович¹⁾

Канд. педагогічних наук, доцент каф. Професійно орієнтованої польської мови
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3258-2722>; kozachenko.o.m@op.edu.ua

Безверхна Анна Вячеславівна¹⁾

Асистент каф. Професійно орієнтованої польської мови
ORCID: <https://orcid.org/0009-0006-4624-6315>; bezverkhna.a.v@op.edu.ua

Константінова Ольга Василівна¹⁾

Асистент каф. Професійно орієнтованої польської мови
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4940-2372>; konstantinova.o.v@op.edu.ua

¹⁾ Національний університет «Одеська політехніка», пр. Шевченка, 1. Одеса, 65044, Україна

АНОТАЦІЯ

Робота присвячена аналізу ролі та значення цифрових технологій у процесі навчання польської мови як іноземної. У сучасному освітньому просторі спостерігається динамічний розвиток інформаційно-комунікаційних засобів, що суттєво впливають на глоттодидактику, урізноманітнюють навчальний процес і змінюють традиційні підходи до викладання. Використання цифрових інструментів сприяє інтенсифікації навчання, забезпечує індивідуалізацію освітнього процесу, активізує увагу та підвищує мотивацію учнів. У статті розглядаються приклади різноманітних освітніх платформ (зокрема Moodle, e-polish.eu, Insta.Ling), що дозволяють організовувати дистанційне та змішане навчання, а також надають доступ до інтерактивних завдань, мультимедійних матеріалів і систем автоматизованого контролю знань. Окрема увага приділена мобільним застосункам і блогам, які стають важливим доповненням до традиційних форм роботи, розширюють можливості самостійного вивчення лексики й граматики та сприяють формуванню навичок міжкультурної комунікації. Серед інноваційних ресурсів виділено інтерактивні вікторини й віртуальні середовища для спільної роботи (Kahoot, Quizlet, Padlet, Blendspace), які розвивають як рецептивні, так і продуктивні мовні вміння, стимулюють співпрацю та створюють ситуації автентичного спілкування. Зазначається, що цифрові технології, будучи невід'ємною частиною повсякденного життя молодого покоління, природним чином інтегруються у навчальний процес, сприяючи розвитку критичного мислення та формуванню цифрової компетентності. Разом із тим, автор звертає увагу на ризики, пов'язані з надмірною кількістю ресурсів, швидким моральним старінням окремих платформ і потребою ретельного методичного добору матеріалів. Наголошується на необхідності зваженого поєднання цифрових і традиційних засобів навчання, що дозволяє досягти оптимального балансу між технологічними новаціями та педагогічною ефективністю. Таким чином, цифрові технології відкривають нові перспективи для викладання та вивчення польської мови як іноземної, роблять навчання більш гнучким, різноманітним і наближеним до потреб сучасного здобувача освіти

Ключові слова: цифрові технології; викладання іноземної мови; комунікативна компетентність; мовна освіта

Актуальність. Актуальність теми зумовлена зростаючою роллю цифрових технологій у сучасній освіті та потребою адаптації методики викладання польської мови як іноземної до нових викликів інформаційного суспільства. Використання цифрових інструментів сприяє підвищенню мотивації, інтерактивності та ефективності навчального процесу, що є особливо важливим для молодого покоління, яке виросло у цифровому середовищі. Разом із тим, постає завдання методично виваженого добору інструментів та критичного аналізу їхнього дидактичного потенціалу, аби уникнути поверхневого чи надмірного використання ресурсів. Отже, дослідження питання інтеграції цифрових технологій у навчання польської мови має не лише практичне, а й теоретичне значення, адже воно відображає сучасні тенденції розвитку глоттодидактики та відповідає потребам глобалізованого освітнього простору.

Отже, метою дослідження є аналіз можливостей застосування цифрових технологій у навчанні польської мови як іноземної, оцінка їхнього впливу на розвиток лінгвістичних компетенцій та мотивацію учнів, а також визначення методичних підходів до ефективної інтеграції нових медіа у процесі викладання.

Специфіка ХХІ століття відображається у динамічному розвитку інформатики та експансії Інтернету. Сучасні технології все більш стрімко проникають у майже всі сфери нашого життя. Також у сфері освіти розпочався процес впровадження інформаційних технологій. Починаючи з 50-х років минулого століття, коли були зроблені перші спроби застосування комп'ютерів у дидактиці (викладання математики), почався постійний розвиток можливостей використання цього інструменту в освітніх цілях. Сьогодні можна

говорити не тільки про можливості, але й про необхідність використання сучасних засобів у дидактичному процесі [8, с.60]. Разом із розвитком комп'ютерних технологій з'явилися нові стратегії навчання та нова термінологія. Так, активно використовуються наступні поняття: CAI (Computer Aided Instruction – навчання за допомогою комп'ютера), CAL (Computer Assisted Learning – комп'ютерно-підтримуване навчання), CBI (Computer Based Instruction – навчання на основі комп'ютера), CBL (Computer Based Learning – навчання з використанням комп'ютера), CDI (Computer Directed Instruction – навчання, кероване комп'ютером), CMI (Computer Managed Instruction – навчання, організоване за допомогою комп'ютера). Щодо викладання іноземних мов, з'явилися такі концепції: CALT (Computer Assisted Language Teaching – комп'ютерно-підтримане навчання іноземних мов), MALL (Mobile Assisted Language Learning – вивчення мови з використанням мобільних технологій) та найпопулярніші CALL (Computer Assisted Language Learning – комп'ютерне навчання іноземних мов) [1, с.213].

Розвиток нових технологій спричиняє зміни в дидактиці, в тому числі в галузі навчання іноземних мов. Ці інновації мають переважно позитивний характер, оскільки контекст викладання іноземних мов був розширений за рахунок віртуального простору. Нові технології урізноманітнюють процес навчання та підвищують мотивацію учнів, наприклад, вводячи елементи змагання. Нова віртуальна реальність допомагає популяризувати знання й урізноманітнювати процес самоосвіти молоді та дорослих. Однак вона несе з собою величезну кількість інтернет-сервісів, веб-сайтів і соціальних порталів, платформ електронного навчання, присвячених вивченню іноземних мов, а також блогів, словників, перекладацьких програм, енциклопедій, віртуальних хмар, що може викликати стрес і несприйняття нових інформаційно-комунікаційних технологій як у вчителів, так і в учнів. Учителі та викладачі змушені самостійно шукати інформацію та поради щодо можливостей включення нових технологій у програму традиційних занять [2, с.54]. Незважаючи на численні роботи на цю тему, у яких зроблено спробу впорядкувати необмежений простір віртуального світу, важко відібрати сервіси та додатки, що відповідають вимогам і засадам методики навчання. Крім того, нові технології швидко перестають бути інноваційними, набридають або замінюються новими, а впорядкований і актуалізований їх перелік перестає бути чинним.

Комп'ютер є обладнанням, яке у глоттодидактиці може бути використане багатогранно і дозволяє набагато більш комплексне застосування, ніж традиційні електронні засоби.

Технічні можливості комп'ютерної обробки інформації наводять на думку про його застосування в освіті у наступних аспектах:

- як джерело інформації – швидкість пошуку інформації стає неоціненною;
 - як інструмент розвитку навичок – граматичні, стилістичні вправи можна проводити за допомогою комп'ютера швидко, привабливо, а також ефективно закріплювати матеріал, що вивчається;
 - як засіб наочного навчання – відповідно до принципу наочного навчання комп'ютери ефективніше замінюють, наприклад, крейду чи дошку;
 - як засіб симуляції та моделювання – допомога у відтворенні процесів, подій, аналізі та оцінці подій;
 - як засіб висловлювання – застосування, наприклад, при виправленні тестів [3, с. 33; 5, с.50].
- Сучасні технічні інновації вже стали невід'ємною частиною життя молодого покоління, тому дидактика, зокрема викладання іноземних мов, прагне враховувати ці новації для підвищення зацікавленості та мотивації учнів. Разом із електронною поштою, онлайн-покупками та дистанційною роботою дедалі більше поширюється і е-навчання, тобто навчання через Інтернет.

Оскільки перелік усіх цифрових інструментів, програм і додатків, які підтримують глоттодидактику, є надзвичайно великим, у статті розглянуто лише найбільш значущі з них. Так, традиційне дистанційне навчання (заочне або радіо) користувалося популярністю серед

дорослих ще в 60-70-х роках XX століття. Проте завдяки поширенню Інтернету воно отримало нові можливості і почало конкурувати з аудиторними уроками [8, с. 63].

Однією з найбільш відомих платформ для дистанційного навчання є Moodle (Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment), створена австралійським інформатиком та педагогом Мартіном Дугіамсом. Перша версія платформи була запущена у 2002 році, і з того часу її використовують численні освітні установи, включаючи університети, школи, приватні компанії, некомерційні організації, лікарні, бібліотеки та агентства зайнятості. Перевагою Moodle є безкоштовна доступність та можливість легального завантаження з Інтернету як продукту з відкритим кодом (Open Source).

Платформа передбачає чотири категорії користувачів. Адміністратор створює курси, керує їхньою класифікацією, контролює доступ користувачів та додає нові модулі. Викладачі та інструктори можуть керувати курсами, редагувати матеріали, встановлювати захист курсу та вручну додавати або видаляти учасників. Третю категорію становлять учителі, які мають змогу розробляти власні курси і наповнювати їх контентом. Четвертою категорією є учасники курсу, які отримали право брати участь у заняттях.

Курсами польської мови як іноземної на платформі Moodle можна вважати, наприклад, заняття, організовані Центром Polonicum Варшавського університету спільно з COME@UW (Центр відкритої та мультимедійної освіти Варшавського університету). Так само Центр польської мови та культури Ягеллонського університету пропонує онлайн-курси на університетській платформі Moodle, де розміщено всі навчальні матеріали. Окрім університетів, електронне навчання активно використовують і комерційні організації, зокрема компанія Edu&More з Варшави, яка створила інноваційну платформу для вивчення польської мови як іноземної.

Школа польської мови Glossa у Кракові, що має багаторічний досвід викладання, пропонує онлайн-курси на платформі e-polish.eu. Подібні курси також доступні у деяких приватних мовних школах. Портал Glossa орієнтований як на іноземців, які бажають вивчати польську мову, так і на викладачів польської як іноземної. Користувачі можуть обрати онлайн-курси, індивідуальні заняття з викладачем через віртуальну аудиторію або брати участь в інтенсивних курсах у Кракові та інших містах Польщі.

На платформі e-polish.eu представлено широкий спектр навчальних матеріалів, інструментів і ресурсів для ефективного вивчення мови. У розділі «Книгарня» користувачі можуть переглянути та придбати підручники, зошити для вправ, граматичні й лексичні довідники. Крім того, портал містить мультимедійний словник, який дозволяє не лише перевіряти значення слів та виразів, а й ознайомлюватися з таблицями граматичних парадигм.

Словник на порталі e-polish.eu дозволяє знаходити слова у будь-якій формі відмінювання і показує їхню початкову форму, переклад та граматичні характеристики. Для іменників і прикметників тут розміщено всі форми відмінювання, для дієслів – дієвідмінювання у теперішньому, минулому та майбутньому часі, а також у наказовому та умовному способі. Додатково подаються синоніми, антоніми, приклади вживання й правильна вимова.

Портал пропонує навчальні матеріали для викладачів: онлайн-вправи, тексти з пропусками, тести, ілюстровані таблиці, конспекти уроків від рівня A1 до B1, а також аудіо-записи польських акторів. Є ігри та інтерактивні завдання для розвитку комунікативних навичок. Крім того, портал містить блог, методичний форум та перелік тренінгів і конференцій для викладачів польської мови як іноземної. Користування порталом платне, але власники підручників отримують тимчасовий безкоштовний доступ за кодом.

Попри те, що блоги часто сприймаються як простір для особистих висловлювань і самореалізації, вони можуть також слугувати потужним освітнім інструментом. Їхнє використання дозволяє обмінюватися інформацією в будь-який час і з будь-якого місця, створювати мережу взаємодій між користувачами та надавати можливість відкритого обміну знаннями, думками й навчальними матеріалами. У сфері викладання польської мови як іноземної блоги використовуються для поширення сценаріїв уроків, навчальних вправ,

мультимедійних ресурсів та методичних порад. Вони можуть містити як безкоштовні матеріали, так і платні ресурси, допомагаючи вчителям урізноманітнювати уроки, застосовувати нові технології та підтримувати комунікацію з колегами. Завдяки своїй доступності та практичному спрямуванню блоги стають корисним додатковим джерелом для підвищення ефективності навчання польської мови.

Використання безкоштовних платформ для створення інтерактивних вікторин є надзвичайно корисним у викладанні польської мови. Їхня перевага полягає у можливості залучати мобільні пристрої учнів – телефони або планшети – для відповіді на запитання тесту. Інструменти інтуїтивні та прості у використанні, тому підготовка вікторини займає небагато часу. Одним із перших таких додатків був Kahoot, який досі залишається популярним завдяки великій базі готових тестів. Подібним до нього є Quizizz, де учні приєднуються через пін-код і бачать питання на власних пристроях, а система переміщує їх, ускладнюючи «співпрацю» при відповідях. Після завершення тесту вчитель отримує детальний звіт, який можна завантажити у форматі Excel. Учні бачать свої відповіді разом із ключем до вправи, а оцінювання враховує не лише знання, але й швидкість реагування, оскільки відповіді після закінчення часу приносять менше балів.

Сучасні цифрові технології пропонують викладачам польської мови як іноземної широкий спектр інструментів для створення інтерактивного навчального процесу. До них належать онлайн-платформи для вікторин (Mentimeter, Socrative, Quizlet), які дозволяють учням використовувати мобільні пристрої для виконання завдань та самоперевірки, а вчителям – відстежувати прогрес і організовувати віртуальні класи. Quizlet, окрім створення карток, пропонує готові набори, тести, диктанти та ігрові форми навчання, а LearningApps дозволяє створювати різноманітні освітні ігри, доступні кількома мовами [6, с.70].

Віртуальні класи та дошки, як-от Padlet, Classroom, Blendspace, Trello чи Edmodo, сприяють командній роботі, обміну матеріалами й організації навчального процесу в інтерактивній формі. Мобільні додатки забезпечують гнучкість навчання, дозволяючи учням опрацьовувати лексику та фонетику будь-де, хоча не всі програми для польської мови є повністю надійними.

Ігри типу хмари слів, Dobble чи колеса фортуни стимулюють творчість, уяву та критичне мислення, роблячи навчання більш захопливим. Генератори цих ігор прості у використанні й підходять для будь-якого етапу навчання. Розвиток лінгвістичних компетенцій є тривалим процесом, тому важливо поєднувати когнітивну, емоційну та соціальну складові навчання. Цифрові технології особливо ефективні для так званих «цифрових аборигенів», які звикли до віртуального середовища, проте їхнє впровадження залежить від медіакомпетентності викладачів, що включає технічні навички, здатність підбирати онлайн-матеріали й цільове використання медіа за призначенням [4, с.72].

Попри численні переваги, впровадження цифрових технологій також пов'язане з ризиками: надлишок стимулів загрожує зниженням концентрації учнів, часте використання технологій може стати рутинним, а технічні проблеми або наявність «цифрових аутсайдерів» здатні ускладнити навчальний процес.

Висновки. Цифрові технології розширюють можливості навчання польської мови як іноземної, забезпечуючи інтерактивність, різноманітність матеріалів та підвищення мотивації учнів. Використання платформ дистанційного навчання (Moodle, e-polish.eu, Insta.Ling), мобільних додатків, блогів, інтерактивних вікторин і віртуальних класів сприяє формуванню лінгвістичних компетенцій та розвитку комунікативних навичок. Водночас надмірне або неконтрольоване використання цифрових ресурсів може призводити до інформаційного перевантаження, зниження концентрації та зростання ризиків цифрової нерівності серед учнів. Ефективне впровадження нових технологій залежить від рівня медіакомпетентності викладачів, їхньої здатності добирати та інтегрувати ресурси відповідно до методичних вимог. Цифрові інструменти стають невід'ємною частиною

сучасної глоттодідактики, створюючи нові можливості для адаптації навчального процесу до потреб цифрового покоління й розвитку інноваційних форм навчання.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Bradford C. C., Brown V., El Houari M., Trakis J. M., Weber J. A., Buendgens-Kosten J. “English Escape! Using breakout games in the intermediate to advanced EFL classroom”. *Ludic Language Pedagogy*. 2021; 3: 1–20. DOI: https://doi.org/10.55853/llp_v3Wt1.
2. Józwiak K. “Nauczanie języka polskiego jako obcego przez Internet na przykładzie kursu dla obcokrajowców na poziomie A1”. *Glottodydaktyka Polonistyczna w Obliczu Dynamiki Zmian Językowo-Kulturowych i Potrzeb Społecznych*. 2013; 2: 213–218. DOI: <https://doi.org/10.18778/0860-6587.26.10>.
3. Kaźmierczak P. “Eduroom na lekcji języka polskiego jako obcego – wirtualny pokój zagadek”. *Acta Universitatis Lodzensis. Kształcenie Polonistyczne Cudzoziemców*. 2021; 28: 365–371. DOI : <https://doi.org/10.18778/0860-6587.28.25>.
4. Kosch N. “Jaką rolę odgrywają zasoby elektroniczne w nauczaniu języka polskiego jako obcego / oddziedziczonego? Wyniki badań ankietowych”. *Acta Universitatis Lodzensis. Kształcenie Polonistyczne Cudzoziemców*. 2019; 26 : 171–182. DOI: <https://doi.org/10.18778/0860-6587.26.11>.
5. Laskowska J. “Technologie cyfrowe w nauczaniu języka polskiego jako obcego”. *Acta Universitatis Lodzensis. Kształcenie Polonistyczne Cudzoziemców*. 2019; 26: 161–170. DOI: <https://doi.org/10.18778/0860-6587.26.10>.

DOI: <https://doi.org/10.15276/ict.02.2025.57>

UDC 81-13:811

Digital technologies in teaching polish as a foreign language

Oleksii M. Kozachenko¹⁾

PhD in Pedagogical Sciences, Associate Professor of the Department of Professionally Oriented Polish Language
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3258-2722>; kozachenko.o.m@op.edu.ua

Anna V. Bezverkhna¹⁾

Assistant Lecturer of the Department of Professionally Oriented Polish Language
ORCID: <https://orcid.org/0009-0006-4624-6315>; bezverkhna.a.v@op.edu.ua

Olga V. Konstantinova¹⁾

Assistant Lecturer of the Department of Professionally Oriented Polish Language
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4940-2372>; konstantinova.o.v@op.edu.ua

¹⁾ Odesa Polytechnic National University, 1, Shevchenko Ave. Odesa, 65044, Ukraine

ABSTRACT

The article is devoted to the analysis of the role and significance of digital technologies in teaching Polish as a foreign language. In the contemporary educational space, there is a dynamic development of information and communication tools that significantly influence glottodidactics, diversify the learning process, and transform traditional approaches to teaching. The use of digital tools contributes to the intensification of learning, ensures the individualization of the educational process, stimulates attention, and increases students' motivation. The article discusses examples of various educational platforms (such as Moodle, e-polish.eu, Insta.Ling) that enable distance and blended learning, provide access to interactive tasks, multimedia materials, and automated knowledge assessment systems. Special attention is paid to mobile applications and blogs, which complement traditional forms of instruction, expand opportunities for independent learning of vocabulary and grammar, and support the development of intercultural communication skills. Among innovative resources, interactive quizzes and virtual collaboration environments (Kahoot, Quizlet, Padlet, Blendspace) are highlighted, as they develop both receptive and productive language skills, foster cooperation, and create situations of authentic communication. It is emphasized that digital technologies, being an integral part of the everyday life of the younger generation, naturally integrate into the learning process, promoting critical thinking and the development of digital competence. At the same time, the author draws attention to the risks associated with the excessive number of resources, the rapid obsolescence of certain platforms, and the need for careful methodological selection of materials. The necessity of a balanced combination of digital and traditional teaching methods is underlined, as it ensures the optimal balance between technological innovation and pedagogical effectiveness. Thus, digital technologies open up new perspectives for teaching and learning Polish as a foreign language, making the process more flexible, diverse, and better aligned with the needs of modern learners.

Keywords: Digital technologies; foreign language teaching; communicative competence; language education